

Møteinnkalling

Utvalg: Navitdalen og Kvænangsbotn områdestyre
Møtested: , e-post
Dato: 15.09.2016
Tidspunkt:

Sakene behandles på e-post

Saksliste

Utvalgs-
saksnr

Innhold

Lukket

Arkiv-
saksnr

Arkivsaksnr: 2016/6093-2
Saksbehandler: Rune Benonisen
Dato: 02.09.2016

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Navitdalen og Kvænangsbotn områdestyre	13/16	15.09.2016

Dispensasjon etter verneforskrift pkt 6.3 g) for reindriftsutøvere i Rbd 35 Favresorda til motorferdsel i forbindelse med reindrift. Navitdalen landskapsvernområde.

Vedlegg

1 DISTRIKTSPLAN FOR DISTRIKT 35 FÁVRROSORDA 2014-2019

Forvalters innstilling

I medhold av verneforskriften for Navitdalen landskapsvernområde Pkt 6.3 g) og vurdert etter de miljørettslige prinsippene i nml § 8-12, gis det dispensasjon fra det generelle forbudet mot motorferdsel i Navitdalen landskapsvernområde, for nødvendig bruk av luftfartøy og/eller bruk av barmarkskjøretøy som er skånsom mot terrenget i forbindelse med reindrift.

Dispensasjonen gjelder i distrikt 35, Favresorda for;

- Registrerte reindriftsutøvere
- Barn av registrerte reindriftsutøvere under 18 år
- Innleid hjelp (eks Verrde) som kan forevise skriftlig avtale med Siidaandelsleder.

Personer som ikke faller inn under disse kategoriene må søke særskilt dispensasjon for å kunne bruke motorkjøretøy på barmark i verneområdene.

Dispensasjonen er gyldig for kjøring med ATV eller bruk av helikopter i forbindelse med reindrift beskrevet i distriktsplanen for distrikt 35 Favresorda vedtatt i 2016. Nærmere bestemt kjøring hvor formålet er driving av dyr, samling, gjeting og andre arbeidsoperasjoner i reindriften. Transport av ved anses også som ledd i reindriftnæring. Denne dispensasjonen kommer i tillegg til motorferdsel som allerede er tillatt etter verneforskriften.

Områder og tidsrom for dispensasjonen

- Kjøring langs etablerte kjørespor og i området Navitdalen – i perioden august – september.
- Sporadisk kjøring langs etablerte kjørespor i området Navitdalen i perioden juni-juli i sammenheng med særskilte arbeidsoperasjoner på hytter og anlegg.
- Kjøring langs etablerte kjørespor og i området Navitdalen til sperregjerde ved Avvegorza-Mollesjavri i perioden august – oktober.
- Kjøring i forbindelse med gjeting langs gjerder.

Dispensasjonen gjelder inn til revisjon av distriktsplanen i 2017 eller når det fastsettes annen langsiktig ordning gjennom forvaltningsplan for Kvænangsbotn og Navitdalen landskapsvernområde.

Verneområdestyret legger til grunn at distriktet må beskrive og utdype behovet for bruk av motorkjøretøy og helikopter som beskrevet i reindriftslovens § 62 pkt 3 hvis det skal være grunnlag for å behandle saken ved neste revisjon. Vi anbefaler at det utarbeides kart som verktøy for å beskrive behov for kjøring innenfor distriktet og/eller verneområdene i distriktet. Normalt vil en dispensasjon som gis i medhold av bestemmelsen pkt 6.3 g) ha gyldighet over flere år.

Hvis det er andre formål som distriktet mener bør falle inn under dispensasjon så må det tas med i neste revisjon av distriktsplanen.

Saksopplysninger

Leder av reinbeitedistrikt 35 Favresorda har i e-post den 24.august 2016 sendt over distriktsplan som er godkjent av distriktsstyret.

Verneområdestyret for Kvænangsbotn og Navitdalen landskapsvernområde kan ut fra dette behandle dispensasjon for motorferdsel i sammenheng med reindrift for registrerte reindriftsutøvere i distrikt 35 Favresorda.

Vernevedtak og forskrifter

Verneforskriften for Navitdalen landskapsvernområde er vedtatt i kongelig resolusjon den 18.02.2011. I prosessen forut for vernevedtak har representanter for reindriften i Kvænangen vært involvert i arbeidet. Det kom ikke frem vesentlige merknader til verneforskriftene fra hverken distriktene selv, fra Sametinget eller fra daværende reindriftsforvaltning i Vest-Finmark før vernevedtaket ble gjort.

Ut fra dette beskrives følgende i kongelig resolusjon;

«Vern som landskapsområder vil ha positive konsekvenser for reindrift ved at områdene har til formål å sikre naturverdiene for fremtiden, og dermed også grunnlaget for reindrift som næring i området. Samlet sett er derfor de negative konsekvensene ved vern for reindrift vurdert som små, eller ubetydelige fordi vern anses som den beste måten å sikre opprettholdelse av reindriften innenfor planområdene i et langsiktig perspektiv. Side 6»

Verneverdier

Verneområdene i Kvænangen utgjør særpregede landskapsområder med store landskapsverdier. I Navitdalen består kvalitetene særlig av samspillet mellom elva, de høye fjellene på vestsiden av dalen og kontrasten til det mer rolige landskapet i dalbunnen og på østsiden av dalen. Veksling mellom skog og store åpne områder i dalbunnen er et karakteristisk trekk i Navitdalen. Store deler av området i verneforslaget gir også inntrykk av intakt natur i forhold til større tekniske inngrep og villmarkspreget.

Navitdalen og Kvænangsbotn har en variert berggrunnsgeologi og området illustrerer på en god måte hvordan geologiske prosesser former landskapet. Stedvis gir berggrunnen også grunnlag for rik vegetasjon. I Navitdalen er det registrert flere rødlistearter, som blant annet marinøkkel, grynsildre og grannsildre og kløftstarr. I de indre deler av Navitdalen ble rødlistearten gaissakattefot funnet som eneste kjente funn av arten i Troms.

Områdene er til dels rike på kulturminner. Kulturminner i Navitdalen er hovedsakelig knyttet til reindrift og den samiske bruk av områdene. Kulturminner som gammer, gammetuffer og offersteiner vitner om lang tids bruk av området. Flere stedsnavn vitner også om at området fra gammelt av har vært oppfattet som hellig for samene. Stedene med disse navnene regnes som automatisk freda kulturminner etter kulturminneloven.

Verneformål og vernebestemmelser

Formålet med Navitdalen landskapsvernområde/Návetvuomi suodjemeahcci/Navetanvuoman suojeluala er å ta vare på et natur- og kulturlandskap i et dalføre med variert og særpreget skog-, fjell- og vassdragsnatur, som er lite berørt av tekniske inngrep og som skaper identitet for kvensk og samisk kultur.

Videre er formålet å:

- ta vare på geologiske forekomster og landskapsformer
- ta vare på særpreget og vakker vassdragsnatur
- ta vare på særpreget flora og fauna
- ta vare på landskapselement og kulturminner som vitner om samisk reindrift og sjøsamisk og kvensk bruk av området.

Allmennheten skal ha anledning til natur- og landskapsopplevelse gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

Motorferdsel

I verneforskriften for Navitdalen landskapsvernområde er det et generelt forbud mot motorferdsel. Det er for øvrig samme forbud i alle verneområder i Norge.

Det er også gitt en rekke unntak fra dette forbudet. Blant annet slik at nødvendig bruk av snøscooter i forbindelse med reindrift på vinterføre er automatisk tillatt. Personer som jobber for reindriftsutøvere kan også kjøre scooter i områdene uten særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten, men må kunne forevise skriftlig dokumentasjon/avtale med siidaandelsleder på forespørsel fra oppsynsmyndighet eller politi for at kjøring skal være lovlig.

Motorferdsel på barmark og bruk av helikopter i reindrift er ikke automatisk tillatt, men forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse/dispensasjon fra motorferdsel forbudet for kjøring som er beskrevet i distriktets egen plan. Altså at vernemyndigheten kan gi tillatelse til «bruk av luftfartøy eller barmarkskjøretøy som er skånsomt mot terrenget i forbindelse med reindrift iht. godkjent distriktsplan». (merk at forskriften pkt 6.3 g) for Navitdalen er feil. Det skal være samme ordlyd som i forskriften for Kvænangsbotn).

Vi forholder oss også til reindriftslovens § 23 som sier;

«Den som utøver reindrift, har adgang til bruk av nødvendige fremkomst- og transportmidler i samsvar med distriktsplan, jf. § 62.

Bruk av terrenggående kjøretøy på bar mark skal begrenses mest mulig og skal så langt mulig foregå i faste løyper. Motorisert ferdsel eller flyging inn i område vernet i medhold av naturmangfoldloven kapittel V eller eldre vernevedtak som nevnt i naturmangfoldloven § 77, skal foregå i samsvar med fastsatte forskrifter om vern. Nærmere regler om slik ferdsel i fredet område kan fastsettes ved forskrift av vedkommende forvaltningsmyndighet i samråd med distriktsstyret».

Distriktsplan som er utarbeidet etter bestemmelsene i reindriftsloven § 62, vedtatt av distriktsstyret og reindriftsmyndighetene er grunnlag for vernemyndighetens behandling. I praksis forholder vernemyndighetene seg særlig til pkt 3 at distriktsplanen skal inneholde;

«oversikt over nødvendige fremkomst- og transportmidler, herunder hvilke terrenggående kjøretøy som anvendes i distriktet, samt eventuell tidsbegrenset bruk av helikopter eller annet luftfartøy. Bruksregler for terrenggående barmarkskjøretøy skal også gå fram av planen».

Hensikten med behandling fra vernemyndighetene er å sjekke ut om den planlagte bruken av motorkjøretøy og helikopter på noen måte vil være til ulempe eller fare for de natur- eller kulturverdiene som finnes i disse områdene. Disse verdiene vil normalt være kjent, og det er bare hvis det dukker opp nye funn eller at kjøringen endres at det vil være nødvendig med ny behandling av dispensasjonen. Et vedtak fra vernemyndigheten vil derfor vanligvis gjelde for en lengre periode. Forutsetningen er at distriktsplanen oppfylder kravene til innhold og omfang.

Det er også slik at et nøyaktig plangrunnlag fra reindriften selv gir mulighet for å ta nødvendige hensyn i planlegging og gjennomføring av tiltak fra forvaltningsmyndighetens side.

Det er også av stor betydning at de beskrivelsene som ligger i distriktsplanen er så tydelige at det er mulig å følge opp i praksis. Hvis ikke har de ingen verdi.

Vurdering

Vernemyndigheten har ingen myndighet over reindriften som sådan. Vi anerkjenner også behovet for å drive moderne reindrift med moderne hjelpemidler og systemer.

Verneområdestyret mener derfor det er fornuftig at reindriften selv, i sine planer, legger rammene for sin aktivitet, men at vernemyndigheten har anledning å påvirke aktiviteten hvis det viser seg at det er til fare for verneverdier. Vi ønsker først og fremst samarbeid og dialog og tror det er bedre for alle parter framfor forbud og påbud.

Distriktsplanen for 35 Favresorda er godkjent av distriktet og gjeldende fra 2014 – 2019. Planene tas uansett opp hvert år til behandling og endres hvis det er behov.

Den planen som er lagt frem nå for verneområdestyret er ikke veldig omfattende. Den har etter vårt syn sparsomme opplysninger om hvilke transport- og fremkomstmidler som brukes i distriktet. Det fremgår bare at det brukes ATV. Det er ikke nevnt bruk av helikopter.

Videre er det kun kort beskrevet at det er behov for bruk av motorkjøretøy;

- Om høsten for gjeting langs gjerder
- I forbindelse med arbeidsoperasjoner i Navitdalen fra august
- I forbindelse med arbeidsoperasjoner på høstbeite, dvs nord for sperregjerde Avvegorza-Mollesjavri inn til flytting i oktober.

Disse opplysningene er knapt gode nok til å behandle saken om dispensasjon. Vi forholder oss likevel til planen som den foreligger nå og gjør en behandling som gjelder til neste revisjon av distriktsplanen. Det anses at vilkårene for å kunne gi dispensasjon er oppfylt.

I neste utgave av distriktsplanen foreslår vi at det utarbeides kart som viser hvordan motorferdsel foregår i de enkelte områdene og til hvilke perioder. Og at det markeres med linjer der dette foregår etter spesielle traseer (eks kjøring etter faste spor) og skravurer der det foregår i et område (eks kjøring ved samling/driving). Det er også mulig å ta forbehold om at eventuelle akutte behov som oppstår kan gjøre at kjøring må foregå utenom der det vanligvis foregår. Vi kan godt være med i en diskusjon om hvordan dette kan gjøres i praksis ifht hvilke opplysninger vernemyndighetene må ha for å gjøre en skikkelig behandling.

Vi ønsker også at distriktet angir behov for restaurering/reparasjoner av kjørespor innenfor sitt distrikt. Det kan være grunnlag for samarbeid om tiltak på kjøresporene for å redusere slitasje og redusere effektene av motorferdsel som vises i terrenget. Det bør være et felles mål at slitasje og skader i terrenget som følge av kjøring er minst mulig og at slike spor reduseres og restaureres der det er mulig.

I forarbeidet til verneforskriften er det gjort konkrete avveininger mellom verneformål og bruksformål. I dette tilfellet at motorferdsel på barmark og bruk av helikopter kan foregå når vilkårene er oppfylt. Det er likevel behov for en konkret vurdering av motorferdselen etter de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven § 8-12.

Vurderingen etter miljørettslige prinsippene er ikke uten videre enkelt i denne saken. Reindriftsaktiviteten i Navitdalen har svært lange tradisjoner, og selv om det har skjedd store endringer med tanke på bla mekanisering så er driftsmønsteret mye godt det samme som det «alltid» har vært. Dvs at reinen kommer til området og drar fra området omtrent til samme tid hvert år, de trekker langs de samme rutene- og reindriftsutøverne utfører de samme operasjonene.

Det betyr selvfølgelig at naturen allerede er påvirket i de områdene som er berørt. Naturgrunnlaget er tilpasset dette. Et eksempel er ved Saivva som har lav verdi som naturområde, men som ville fått stor verdi hvis det hadde vært vurdert som kulturmark.

Det er liten sannsynlighet for at driftsmønster og arealbruk vil endre seg i særlig grad.

Kunnskapsgrunnlaget § 8

Kunnskapen om landskapsverdiene er godt dokumentert og anses som tilstrekkelig for å gjøre en vurdering i saken.

Kunnskap om planteliv og fugleliv fra området er stort sett av eldre dato. Det er derfor usikkert om artene fortsatt finnes i området og i tillegg er rødlistestatus revurdert for enkelte arter. Navitdalen er likevel fortsatt verdifull for mange dyrearter, inkludert noen truede og nær truede arter.

Det er ikke gjort en særskilt kartlegging eller statusvurdering av kjørespor i området i felt. Generelt er likevel inntrykket at det er svært omfattende nett av kjørespor fra grensen til verneområdet til sperregjerde ved Saivva. Det er særlig mellom hyttene i Saivva at det er synlig på kryss og tvers. Det har utviklet seg over år – og var omtrent slik også på vernetidspunktet.

Sør for sperregjerdet er det ikke mulig å se et sammenhengende spor på flybilder. Altså er det lite synlige kjørespor i det området. Hovedsporet går opp på fjellet på østsiden rett ved sperregjerdet og forsvinner etterhvert ut av verneområdet.

I særlig uheldige tilfeller kan kjørespor føre til erosjon og ødeleggelse av store deler av en verdifull naturtype eller levestedet til en sjelden art - plante eller dyr. Samtidig har dette også innvirkning på beitegrunnlaget for reinen, og for landskapet. Vi har imidlertid i dag ingen spesifikk kunnskap som tyder på at dette er tilfelle i Navitdalen.

Økosystemtilnærming og samlet belastning – Naturmangfoldloven § 10

Prinsippet i naturmangfoldlovens § 10 innebærer at forvaltningsmyndighet skal vurdere virkningen av det totale omfanget av motorferdsel opp mot verdiene som skal bevares i området.

Både generelt i utmark og særlig i verneområder er det et mål å holde motorferdselen på et lavt nivå. Det er et mål at mest mulig av naturen får være i fred for negativ påvirkning. Det betyr ikke at nødvendig kjøring skal reduseres, men at eventuell unødvendig kjøring eller kjøring som medfører unødvendig slitasje unngås. Dette er et ansvar som reindrifts selv må ta og gjerne kan beskrive i sitt planverk.

Hvis dette ikke gjøres så kan det bli slik at den samlede belastningen over tid blir for stor planteliv, dyreliv og landskapsverdier blir skadelidende ut over de enkeltlokalitetene som er belastet i dag.

Kostnader ved miljøforringelse – Naturmangfoldloven § 11

Selv om det ikke er gjort konkrete registreringer av kjørespor i Navitdalen så er det ikke usannsynlig at det er lokaliteter som med fordel kunne vært restaurert og/eller forsterket for å hindre mer slitasje og erosjon.

Forvaltningsmyndigheten har pr i dag ingen slike samarbeid med distrikt 35, men kan vurdere det fremover. Her vil det også klargjøres om det er behov for forsterkning/reparasjoner av kjørespor. Forvaltningsmyndigheten kan bidra til at slike tiltak blir gjort, herunder noe finansiering.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder – Naturmangfoldloven § 12

Det er i denne dispensasjonen ikke satt særskilte vilkår.

Det er imidlertid et ønske om at distriktet og den enkelte reindriftsutøver gjør vurderinger som begrenser slitasje erosjon i terrenget mest mulig. Det er en rivende teknologiutvikling hvor både gps merking og bruk av droner erstatter noe av behovet for å ferdes i terrenget. Det samme gjelder bruk av helikopter.

DISTRIKTSPLAN FOR DISTRIKT 35 FÁVRROSORDA 2014-2019

Distriktet har utarbeidet følgende arbeidsplan. Planen sendes til høring til følgende instanser etter at årsmøtet har vedtatt planen:

- Kautokeino kommune
- Kvænangen kommune
- Nordreisa kommune
- Fylkesmannen i Troms
- Fylkesmannen i Finnmark
- Finnmark fylkeskommune
- Troms fylkeskommune

Distriktet har 2-3 vintersiidaer og 12 siidaandeler. Snøscootere brukes for ferdsel i vintersesongen. I barmarksesongen brukes ATV'er (4-hjulinger) i nødvendig utstrekning og for det meste benyttes eksisterende traktorveier for å begrense terrengskader. Om høsten benyttes ATV'er under gjeting langs gjerder.

I distriktet er reintallet på 8558 pr 1.4.14. Gjennomsnittsvakta på 1 ½ års hannrein er på 22,4 kg pr 2013 og gjennomsnittsvakta på kalver er på ca. 16,0 kg pr 2013. Slakting foregår i oktober ved det nye gjerdeanlegget i Guorbavuopmi samt ved skillegjerdet i Bievjaveaijohka i desember/januar. Skilling foregår også i Bievjaveaijohka enten i forbindelse med slakting eller ved en senere anledning etter nyttår.

Vinterbeitegrensene er fastsatt i 2009 etter en prosess med møter mellom siidaene i Vestre sone. For Rietnjávžži siida er grensene for vinterbeitene som følger:

Grense mellom Rietnjávžži siida og Fiimpaid siida: Fra Guolbbaávži v/ finskegrensen, nedover langs Guolbbaávži til Guovžabohttu (før Njáhpitjávri til Guovžabohttu). Fra Guovžabohttu i rett linje til Rigajávri, langs Rigajohka til Sállanjávri. Fra Sállanjávri over Sállanmaras øst for Eapperáhpi til Sállanjohka, langs Sállanjohka til nordenden av Roggeluoppal.

Grense mellom Rietnjávžži siida og Áttán Issáha siida: Fra Roggeluoppal til Geaðgevárri. Derfra i rett linje til sørenden av Suohpatjávri og videre til bilveg.

Grense mellom Rietnjávžži siida og Árdni siida: Sibebuollan – Jevdeájohkii – nuortabeale Sieberoavi – nuortabeale Birkoroavi – “Flyvárjávri”.

Grense mellom de to siidaene i distrikt 35 Fávrrorsorda, Rietnjávžži siida og Áidejársiida: Roavveoaivve – Duoljejárri davágeahčen – Skilkkáš – Guohcaluobbali – Rietnjejárri – Njivlejárri – Fidjut – Rietnjávžái – Oskalii – billaluoddaraigge Siebebuollámii – nuortasguvlu stuora Jevdeš geahčái.

Grenser for vinterbeite for Áidejársiida mot Árdnisiida og Sunnen Máhte bárdniid siida er avtalt slik:

Fra Rv 93 ved Flyvárjávri og østover til sørsiden av Huikinroavvi. Videre østover mot Beazašjeaggi. Videre langs scooterloypa til Stuorá Jevdešjávri. Fra Stuorá Jevdešjávri sørover mot Coages Jevdešjávri. Fra Coages Jevdešjávri sørover mot Vahttájaári. Videre østover over Vahttačorru, på nordsiden av Mariusačorru mot Goldinjávri. Sørover langs østsiden av Goldinjávri til sørenden av Goldinjávri. Derfra sørøstover til Guossavárčohkka. Og deretter sørøst over Guossajávri. Fra Guossajávri i rett linje til Bajašjohka og følger nordsiden av Bajašjohka til Bajašjávri. Fra Bajašjávri rett sørover til Beatnatgielas og derfra til riksgrensa.

Grensegjerde mot Finland danner sørlig grense for vinterbeitene. Kart over grensene for Vestre sone er vedlagt denne distriktsplanen.

Vårflytting foregår i april/mai. Før vårflyttingen skilles hanndyrene for seg og føres til Oksfjordneset og til Fávrrsorda. Dette gjelder også Storvikhalvøya, Nordkjosneset og Njargavarri. Kalvingsområdene er rundt Háldi og Mollešvuopmi, på øvreenden av Navitdalen og øst for Sarvvesvággi, samt i Fávrrsorda.

Distriktet har sommerboliger i Naviteidet, Straumfjorden og Nordstraumen. På Kvænangsfjellet har distriktet torvgammer og noen av distriktsmedlemmene selger samisk duodji der.

Rundt 1. juli er flokken i sommerdistriktet på Kvænangsfjellet og i Fávrrsorda. Da er sommersperregjerdet som går fra Sørfjord via Brennbukt til Girjegáisá stengt.

Kalvemerkinga starter i august i Navitdalen. Der har distriktet gjerdeanlegg, plankegammer og gjeterhytter. Det er behov for motorisert ferdsel i forbindelse med dette. De årene forholdene tilsier det merker Rietnjávžži siida i Fávrrsorda i juni/juli. Distriktet har også merkegjerde i høstområdet i Eirenvárri som brukes etter behov. Etter merkinga slippes flokken til høstbeite som er nord for gjerdet fra Ávegorsa til Mollešjávri. I deler av dette området omfattes av nasjonalpark. Distriktet har derfor behov for motorisert ferdsel også i nasjonalparken. Flokken er på dette området til etter brunsten. Herfra flytter vi i oktober mot Guorbavuopmi for slakting og deretter videre mot vinterbeiteområdet i november.

I distriktet er det beitehage og gjerdeanlegg for oppsamling til slakting og merking, samt korridor som går fra Loddevárri til gjerdet i Guorbavuopmi. Korridoren er bare 20 meter bred enkelte steder. Vestre sone etablerer et nytt gjerde som går etter fylkesgrensa og opp til Mollejusčohkka. Planen er oppstart sommeren 2014.

I Guorbavuopmi har distriktet 13 gjeterhytter. I Eirenvárri har distriktet 2 gjeterhytter og 2 gammer. Ved Mollesjávri har distriktet 1 hytte. Ved Siđusgohpi har distriktet 1 gjeterhytte. Det er behov for flere gjeterhytter, gammer og nødbuer i forbindelse med gjeting og samling.

Hindringer/ulemper i distriktet:

- Hytteområder på Kvænangsfjellet og på andre områder.
- Hytteområde ved Geađgejávri i Kautokeino kommune.
- Hytteområder i Reisadalen i Nordreisa kommune.
- Autovern langs E6 på Kvænangsfjellet og selve E6. På denne veien blir det påkjørt masse rein i løpet av sommeren.
- Mye skogsveier, både lovlige og ulovlige, f.eks. veien opp til Vaddas, hvor det er stor trafikk.
- Kraftlinja som går gjennom distriktet fra Vinnelys til Sørfjord. Ved linja er det dessuten 2 hytter.
- Distriktet har en beitehage ved Mollejus-/Čuollojávriområdet. Dette blir benyttet av distrikt 42 som oppsamlingsgjerde under kalvmerking etter Sankthans og dette fører store ulemper med nedtråkking og nedbeiting av området.
- På flere steder er det tradisjonelle trekkveier stengt ved at det er satt opp gjerder fra dyrket mark helt opp til fjellveggen.
- Tradisjonell flyttevei til Oksfjordneset er grodd igjen med trær slik at det er umulig å flytte dit med oksereinene. Denne veien må ryddes for skog så det kan brukes som flyttevei.
- Veien som går fra Kautokeino til Finland går gjennom distriktet og her er det mye rein som blir påkjørt.
- Monsterlinja 420 kV fra Balsfjord til Hammerfest kommer til å gå tvers gjennom sommerbeitedistriktet og en del av kalvingsområdet.
- Stadig nye hyttefelt etableres.
- Navitdalen landskapsvernområde ble etablert i 2011. Kan føre til begrensninger og ulemper i forhold til reindriftsutøvelse, og da særlig ved oppsamling for kalvemerking og reparasjon av gjerdeanlegg.

Forebyggende tiltak mot rovviltskader på rein:

- Ekstra vakthold i kalvingsperioden.
- Distriktet har avsatt midler i forebyggende fond.
- Distriktet har fått midler fra Fylkesmannen som brukes til forebyggende tiltak mot rovviltskader.
- Det har vist seg at ekstra vakthold og foring nytter, og at særlig tidlig tap av kalv kan være redusert.

Arkivsaksnr: 2016/5899-2
Saksbehandler: Rune Benonisen
Dato: 02.09.2016

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Navitdalen og Kvænangsbotn områdestyre	14/16	15.09.2016

Søknad om dispensasjon for bruk av ATV for tilsyn og gjeting av storfe i Kvænangsbotn landskapsvernområde.

Forvalters innstilling

Dispensasjon for kjøring med ATV i Kvænangsbotn landskapsvernområde i sammenheng med tilsyn av husdyr kan ikke godkjennes med de opplysningene vi har i saken nå.

Søknad om kjøring med ATV for tilsyn av husdyr i kvænangsbotn landskapsvernområde vil normalt kunne innvilges hvis kjøring er ansett som nødvendig og hvis konkrete områder i LVO brukes som del av et fast eller noenlunde varig beite til gården. Det vil også kunne gis dispensasjon hvis det oppstår akutte behov. Dette er formidlet søker i e-post.

Men å innvilge en stående dispensasjon i tilfelle det skulle oppstå behov er mer problematisk. Verneområdestyret må ha opplysninger til å kunne gjøre en konkret vurdering av om tiltaket vil påvirke verneverdiene. Av samme årsak er det vanskelig å vurdere om tiltaket strider mot verneformålet.

Det vurderes derfor slik at vi ikke har tilstrekkelig opplysninger i saken og at den derfor ikke kan tas opp til reell behandling. Søknaden avvises.

Saksopplysninger

Kai Petter Johansen, som driver gården Tangenesland i Kvænangsbotn, har i e-post av 15.08.2016 søkt om bruk av ATV for tilsyn og oppsyn med beitedyr som eventuelt beiter innenfor verneområdet. Og eventuell utkjøring av saltstein og annet utstyr. Han opplyser at eventuell kjøring i hovedsak vil begrense seg til eksisterende kjørespor og skogsveier.

Det er også nevnt i søknaden at kjøring vil knytte seg til å komme raskt til området der dyrene er. I noen tilfeller fordi andre brukere er skeptisk og redd for når de møter disse store dyrene.

Johansen har gitt utfyllende opplysninger i e-post av 23.08.2016 at søknaden først og fremst dreier seg om å få en avklaring på om det vil være tillatt for han å kjøre inn i verneområdene hvis dyrene en dag tar seg helt inn i områdene. De er ikke der for tiden, og det er ikke sikkert at de vil trekke så langt inn i dalen heller. Søker opplyser at det ikke kan være utelukket at det vil skje.

Han ber videre om at det vurderes å gi en varig eller flerårig dispensasjon slik at han ikke trenger å søke ved hver anledning eller hvert år.

Vurdering

Formålet med Kvænangsbotn landskapsvernområde/Bađaávžži ja Gearbbet suodjemeahcci/Niemenaikun ja Kärpikän suojeluala er å ta vare på et natur- og kulturlandskap i et dalføre med variert og særpreget skog-, fjell- og vassdragsnatur, som er lite berørt av tekniske inngrep og som skaper identitet for kvensk og samisk kultur.

Videre er formålet å:

- ta vare på geologiske forekomster og landskapsformer
- ta vare på særpreget og vakker vassdragsnatur
- ta vare på særpreget flora og fauna
- ta vare på landskapselement og kulturminner som vitner om samisk reindrift og sjøsamisk og kvensk bruk av området.

Allmennheten skal ha anledning til natur- og landskapsopplevelse gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

Plantelivet skal beskyttes mot skade og ødeleggelse som kan endre det vernede landskapets særpreg eller karakter vesentlig. Likevel er det tillatt både å hugge ved til hytter, skogsdrift (etter visse forutsetninger) og beiting.

All motorferdsel er i utgangspunktet forbudt, men det er gitt unntak for en rekke tiltak. Det vil si at det bla er tillatt å bruke motorkjøretøy uten særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten for å hente ut skadde og døde bufe. I tillegg har forvaltningsmyndigheten anledning til å gi tillatelse (etter nærmere behandling) til en rekke særlig angitte formål.

Det er ikke gitt særlig unntak eller hjemmel for bruk av ATV for tilsyn eller gjeting av husdyr innenfor verneområdene. Det tyder på at dette ikke har vært en problemstilling som har blitt drøftet eller løftet fram i behandlingen av verneforslaget.

Det betyr at saken må behandles etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i forskriften. Den må behandles av styret og kan ikke delegeres.

«Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriftene dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.»

Bestemmelsen kan ikke brukes til å utvide den rammen som trukket opp i vernevedtaket. Dette skal kun være en «sikkerhetsventil» for tiltak og aktivitet som en ikke kunne forutses eller særlige tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Vilkåret for å kunne gi dispensasjon etter denne bestemmelsen er;

- At tiltaket ikke er i strid med verneformålet.
- At tiltaket ikke påvirker verneverdiene nevneverdig
- At tiltaket er nødvendig

I dette tilfellet er det et kompliserende forhold at det søkes om søkes om dispensasjon for et mulig framtidig, noe udefinert, behov. Det er slik vi forstår det ikke hvert år at dyrene hans beiter så langt inn som verneområdene. Det er også uklart om landskapsvernområdet faktisk er å anse som fast del av beiteområdet til gården.

Dispensasjon for ett eller få enkeltstående tilfeller for henting av dyr anses som kurant sak - og også uproblematisk. Men å innvilge en stående dispensasjon til tilfelle det oppstår behov er mer problematisk. Det er vanskelig å ta stilling til om dette vil påvirke verneverdiene nevneverdig siden omfanget er uklart. Av samme årsak er det vanskelig å vurdere om tiltaket strider mot verneformålet. Vil kjøringen være så omfattende at den setter varige spor i terrenget?

Når det gjelder nødvendighet så er det også relativt. Det er allerede i dag mulig å kjøre bil/ATV langs flere av skogsbilveiene innover mot landskapsvernområdet og inn i landskapsvernområdet ved Rundvannsbekken. Om ytterligere kjøring er strengt tatt nødvendig er ikke klarlagt i de opplysningene vi har i saken.

Ut fra dette anbefales det at søknaden om dispensasjon avvises. Søker kan fremme søknad på nytt, men det må da være konkretisert hvor omfattende kjøringen skal være, og hvilke områder det er snakk om konkret hvor dyrene skal/kan oppholde seg. Det er også nødvendig å vite om dette beiteområdet inngår som del av gårdens ressursgrunnlag. Når dette er avklart så vil det bli mulig å ta konkret stilling til saken.

Videre- hvis det oppstår akutt behov for å ta seg inn i området i sammenheng med gårdsdriften så vil det alltid være mulig å få behandlet eller en vurdering av saken på svært kort varsel fra forvaltningsmyndigheten.